

СЕКЦІЯ
РОЗВИТОК ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО
СЕРЕДОВИЩА: ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

БЕЗЗУБЧЕНКО О.А.,
к.е.н., доцент
БЕРЕЖНИЙ Є.Ю.,
студент 2 курсу ОС «Магістр»
спеціальності «Економіка»
Маріупольський державний університет

ГЛОБАЛЬНІ ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Нове десятиліття XXI століття починається зі слабкого і нестійкого економічного зростання, загострення соціальних суперечностей через зростання соціальної поляризації і з вкрай високого рівня невизначеності. Крім того, традиційні політичні механізми, що вирішували подібні проблеми, стали менш надійними: так, заходи грошово-кредитної політики, які як правило, використовувалися для згладжування економічних шоків і антикризового стимулювання, втратили колишню силу, оскільки процентні ставки в більшості найбільших економік залишаються біля нульової позначки. Цифровізація економік супроводжується концентрацією ринків, залишаючи антимонопольні органи із застарілим інструментарієм.

Світову економіку стрясають торгові війни і кліматичні катастрофи, все це перш за все впливає на населення з низьким рівнем доходів, як наслідок посилюючи і так вже існуючу та зростаючу нерівність. У свою чергу, перехід до нової економіки - і цифрової, і зеленої - виявляє нові протиріччя і провокує соціальні конфлікти. Наприклад, у Франції спроба скоротити вуглецеві викиди шляхом підвищення податку на паливо викликала хвилю протестів в 2018-2019 рр [1].

Що стосується «Зеленої» революції, то на думку Visual Capitalist, цивілізація стоїть на порозі переходу до стійких енергоресурсів. Щоб оцінити значення цих змін, потрібно побудувати загальну картину зміни енергетики у часі. Видання наводить графік споживання енергії з 1776 по 2018 рік у США, який показує, наскільки змінюється ринок технологій розвитку енергетики. З тією швидкістю, з якою розвиваються технології, аналітики Visual Capitalist очікують ще більш високий темп розвитку енергетичної інфраструктури.

Наступною важливою глобальною детермінантою розвитку світової економіки є зміни в демографії населення. Світова економіка повністю зміниться в найближчі десятиліття - вважають аналітики Visual Capitalist. У західних країнах і Китаї темпи зростання населення зменшуються, в той час, як на африканському континенті і решти країн Азії відбувається швидке зростання населення в поєднанні з швидкою урбанізацією. До кінця 21 століття тільки в Африці може бути не менш 13 мегаполісів з чисельністю до 50 млн. осіб, які будуть за прогнозами більшими за Нью-Йорк. До цього часу мегаполіси Північної Америки, Європи, Південної Америки та Китаю перестануть входити в топ-20 найбільш густонаселених міст світу.

Торгові парадокси також впливатимуть на розвиток світової економіки в найближчому майбутньому.

Раціональна і узгоджена торгівля між двома країнами - це процес, який вигідний обом сторонам. Ґрунтуючись на цьому принципі, економісти вважають, що вільна торгівля повинна бути вигідна всім учасникам ринку – саме тому, після Другої світової війни країни прагнули зняти торговельні санкції.

Зараз, на думку Visual Capitalist, це вже не працює - на перший план виходить соціальний і політичний вплив, і політики будують перепони в торговельних відносинах. Як

приклад, аналітики наводять налагоджені відносини між США і Канадою, де обидві сторони є найбільшими торговельними партнерами. Але парадокс між політикою і вільною торгівлею на глобальному рівні буде постійно актуальний, особливо в зв'язку з торговельною війною США проти Китаю.

На глобальному рівні конвергенція доходів – зближення рівня життя в країнах, що розвиваються з рівнем розвинених – зупинилася: цифрова революція не приносить прискорення зростання біднішим країнам, як це було при розвитку технологій 1990-х і 2000-х рр. У свою чергу, перед великими ринками, що розвиваються у найближчому майбутньому може виникнути проблема середнього доходу. Хоча цифровізація спочатку відкрила безліч можливостей для зростання мікропідприємництва на основі інноваційного підприємництва та використання стартап технологій для створення нових видів бізнесу і тим самим виходу з бідності та як наслідок підвищення рівня життя, разом з тим одночасно з цифровими технологіями розвивається тенденція «переможець отримує все» здатна заблокувати шляхи до нових можливостей для наступних поколінь.

Рис 1. Глобальні детермінанти розвитку світової економіки

Джерело: *Chief Economists Survey, World Economic Forum, 2020*

Напередодні традиційного форуму в Давосі, Всесвітній економічний форум провів опитування економістів провідних міжнародних організацій і компаній про головні, на їх погляд, тенденції 2020 року. Результати опитування, зафіксували та підтвердили наявність всіх вищевказаних проблем (Рис 1).

Найбільшу руйнівну силу для економіки мають торгові і технологічні війни, а також соціальні протести, викликані несправедливістю розподілу економічних вигід, так вважали економісти на початку року.

Apple, Amazon і Microsoft витіснили традиційні промислові корпорації, які виробляють фізичне об'єкти. Технології вторгаються в усі сфери бізнесу: роздріб, рекламу, охорону здоров'я, фінанси, виробництво, освіту. Практично неможливо конкурувати з технологічними компаніями, які створюють світові платформи, вважає Visual Capitalist. [2] (Рис 2.)

Світ змінюється швидше, ніж раніше: кожен рік відбувається все більше технологічних проривів, що можна описати як закон Мура. Ростає не тільки швидкість нових винаходів, а й запуск в життя стартапів.

Ринок може швидко задіяти нові технології і поширювати їх швидкими темпами: нові продукти доходять до користувачів за кілька місяців після їх винаходу. Наприклад, Pokemon Go набрала 50 млн. гравців за 19 днів. Для порівняння розвиток автомобілів (62 роки), телефонів (50 років) або банківських карт (28 років), 19 днів - це мить.

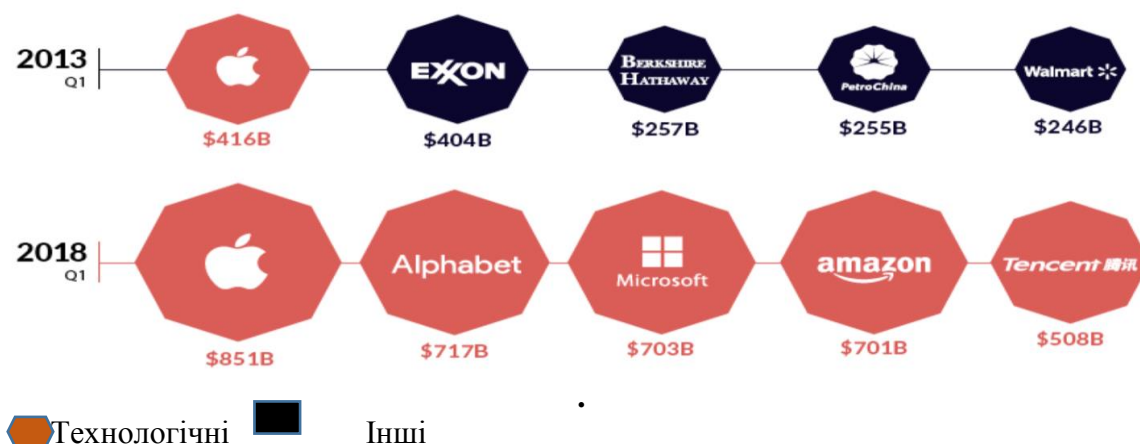

Рис.2 Топ 5 публічних компаній за обсягами ринкової капіталізації

На думку Visual Capitalist, визначення «грошей» дуже розмите: банки створюють трильйони віртуальних грошей, а за допомогою блокчейну можна швидко створити конкурентоспроможну криптовалюту. Обсяг позик зростає: світ накопичив 247 трлн. дол. США боргу, включаючи 63 трлн. дол. США запозичених урядами найбільших країн. Світ позбавляється від готівки, центробанки Швеції, Японії, Швейцарії та інших країн видають гроші під негативні кредитні ставки, а криптовалюти в цілому коштують більше 200 млрд. дол. США. Люди стали по-іншому сприймати гроші, і це один з основних факторів, який вплине на майбутній розвиток світової економіки та суспільства.

Розподіл світового багатства постійно змінюється і ставить рекорди – деякі технологічні компанії мають капіталізацію 1 трлн. дол. США. Аналітики припускають подальше зростання, засноване на прогнозах Світового банку. Незважаючи на можливе зростання, існує безліч факторів, які турбують багатьох людей: від інфляції до геополітичних проблем, які надають все більше впливу на ринок.

Пандемія COVID-19 стала найпотужнішим шоком для світової спільноти і призвела до різкого спаду в економіці багатьох країн світу. Згідно з базовим прогнозом, в 2020 році очікується скорочення світового ВВП на 5,2 відсотки – цей спад у світовій економіці стане найглибшим за багато десятиліть. У більшості країн з ринковою економікою та країнах, що розвиваються в цьому році відчутно скоротяться доходи на душу населення. Пандемія яскраво висвітлила нагальну необхідність прийняття політичних заходів щодо пом'якшення її наслідків, захисту вразливих верств населення та посилення здатності країн справлятися з подібними подіями в майбутньому. Крім того, вкрай важливо вирішувати проблеми, пов'язані з неформальними трудовими відносинами та обмеженими масштабами систем соціального захисту, а також проводити реформи, що дозволяють забезпечити впевнене і стійке зростання економіки.

Швидке зростання числа випадків захворювання COVID-19 разом з прийняттям широкого спектру заходів з метою уповільнити поширення вірусу привів до стрімкого гальмування економічної активності в багатьох країнах та регіонах. Прогнози економічного зростання по всіх регіонах були переглянуті в бік різкого зниження. Багатьом країнам вдалося уникнути більш негативних наслідків завдяки масштабній підтримці за рахунок заходів податково-бюджетної і кредитно-грошової політики. Очікується, що, незважаючи на ці заходи, в 2020 році доходи на душу населення в усіх регіонах світу скоротяться, що, цілком ймовірно, знову призведе до бідності мільйонів людей.

За прогнозами, темпи економічного зростання в регіоні Східної Азії та Тихоокеанському регіоні впадуть в 2020 році до 0,5% і виявляться на найнижчому рівні з 1967 року, що стане відображенням потрясінь, пов'язаних з пандемією [3]. В Європі і Центральній Азії прогнозується спад на 4,7%, рецесія торкнеться майже всіх країн[4]. Шоковий вплив

пандемії призведе у 2020 році до глибокого спаду економічної активності в Латинській Америці і Карибському басейні - на 7,2% [5]. Згідно з прогнозами, на Близькому Сході і в Північній Африці очікується спад економічної активності на 4,2% внаслідок пандемії і розвитку ситуації на нафтових ринках [6].

Таблиця 1

Темпи економічного зростання регіонів світу

	2017	2018	2019e	2020f	2021f
Світ	3.3	3.0	2.4	-5.2	4.2
Країни з розвинуеною економікою	2.5	2.1	1.6	-7.0	3.9
Країни з ринком, що формується і країни, що розвиваються	4.5	4.3	3.5	-2.5	4.6
Східна Азія і Тихоокеанський басейн	6.5	6.3	5.9	0.5	6.6
Європа і Центральна Азія	4.1	3.3	2.2	-4.7	3.6
Латинська Америка і Карибський басейн	1.9	1.7	0.8	-7.2	2.8
Близький Схід і Північна Африка	1.1	0.9	-0.2	-4.2	2.3
Південна Азія	6.5	6.5	4.7	-2.7	2.8
Африка на південь від Сахари	2.6	2.6	2.2	-2.8	3.1

Джерело: *Global Economic Prospects*

У 2020 році в Південній Азії прогнозується падіння економічної активності на 2,7%, оскільки заходи щодо стримування пандемії гальмують споживання і роботу сфери послуг, а невизначеність щодо подальшого ходу пандемії стримує приватні інвестиції. У 2020 році в Африці на південь від Сахари взагалі прогнозується спад економічної активності на 2,8% - який буде найглибшим зі всіх зафіксованих до цих пір. Таким чином, до важливих глобальних детермінант розвитку світової економіки можна віднести: нестійке економічне зростання, зростаючі обсяги позик країн світу, зростання соціальної поляризації, вкрай високий рівень невизначеності, послаблення впливу СОТ, торгові війни, кліматичні катастрофи, пандемії, цифровізація, «зелена» революція, зміни в демографії населення світу, тощо.

Список використаних джерел:

1. Список використаних джерел: Главные тенденции 2020 года: взгляд экономистов. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://econs.online/articles/ekonomika/glavnye-tendentsii-2020-goda-vzglyad-ekonomistov/>
2. Восемь главных трендов, формирующих будущее мировой экономики [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://iee.org.ua/ru/prognoz/6299/>
3. Global Economic Prospects: East Asia and Pacific [Electronic resource]. — Access mode: <http://pubdocs.worldbank.org/en/973201588788003529/Global-Economic-Prospects-June-2020-Regional-Overview-EAP.pdf>
4. Перспективы мировой экономики: Европа и Центральная Азия. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://pubdocs.worldbank.org/en/497001588788211664/Global-Economic-Prospects-June-2020-Regional-Overview-ECA-RU.pdf>
5. Global Economic Prospects: Latin America and the Caribbean [Electronic resource]. — Access mode: <http://pubdocs.worldbank.org/en/876791588788341170/Global-Economic-Prospects-June-2020-Regional-Overview-LAC.pdf>
6. Global Economic Prospects: Middle East and North Africa [Electronic resource]. — Access mode: <http://pubdocs.worldbank.org/en/638331588788199341/Global-Economic-Prospects-June-2020-Regional-Overview-MENA.pdf>

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
ПОЗНАНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ТБІЛІСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНЕ ДЖАВАХІШВІЛІ (ГРУЗІЯ)
КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Б.П. ХАЗДЕУ (РЕСПУБЛІКА МОЛДОВА)
КОМРАТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА МОЛДОВА)
ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ ІМЕНІ Д.А. ЦЕНОВА м. СВІШТОФ (БОЛГАРІЯ)
ДЕПАРТАМЕНТ З ПИТАНЬ ЕКОНОМІКИ МАРІУПОЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ВІДДІЛЕННЯ У м. МАРІУПОЛЬ ДОНЕЦЬКОЇ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ
МОЛОДІЖНА РАДА м. МАРІУПОЛЯ

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ КРАЇН У СВІТОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ПРОСТІР

МАТЕРІАЛИ

VII Міжнародної науково-практичної конференції

20 листопада 2020 р.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою економіко-
правового факультету
Маріупольського державного
університету
(протокол № 5 від 19.11.2020 р.)*

Маріуполь, 2020

УДК 339.922 (063)

ББК 65.54я431

Особливості інтеграції країн в світовий економічний та політико-правовий простір: Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції, 20 листопада 2020 р.— Укл.: Марена Т.В., Беззубченко О.А., Мітюшкіна Х.С., Захарова О.В., Ніколенко Т.І., Балабанова Н.В., Омельченко Г.П. За заг. редакцією д.е.н., проф. Булатової О.В., д.е.н., проф. Чентукова Ю.І. — Маріуполь: МДУ, 2020. — 120 с.

Конференція присвячена проблемам активізації процесу інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір. В роботі конференції приймають участь науковці, викладачі, фахівці-практики, аспіранти, студенти.

Основні напрями роботи конференції:

- Розвиток інтеграційних процесів в умовах глобального середовища: політико-правовий аспект;
- Розвиток міжрегіональної взаємодії та транскордонного співробітництва в умовах інтеграційних пріоритетів;
- Особливості розвитку зовнішньоекономічних та політичних відносин країн в умовах глобалізації;
- Розвиток міжнародних фінансово-кредитних та валютних відносин в умовах глобалізації та участь країн на світовому фінансовому ринку;
- Інноваційно-інвестиційна діяльність країн у світових координатах розвитку;
- Проблеми міжгалузевої співпраці в умовах глобалізації;
- Забезпечення конкурентоспроможності галузей та регіонів національної економіки;
- Проблеми забезпечення сталого розвитку країн в контексті сучасних світових процесів;
- Сучасні можливості стратегічного розвитку м. Маріуполя.

Організаційний комітет конференції ставить перед собою такі задачі:

1. обмін практичними і теоретичними напрацюваннями учасників конференції у сфері вивчення особливостей інтеграції країн у систему світогосподарських зв'язків;
2. розробка напрямів розвитку міжнародних економічних відносин країн світу.

© Автори текстів, 2020 р.
© МДУ, 2020 р.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ РОЗВИТОК ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА:

Беззубченко О.А., Бережний Є.Ю.	Глобальні детермінанти розвитку світової економіки	4
Богатирьов Д.Ф.	Особливості інтеграційних процесів між державами, що мають різні моделі економічного розвитку	8
Козлова С.О.	Міжнародна економічна інтеграція: сутність, проблеми та перспективи розвитку.....	11
Надежденко А.О., Кучерова А.М.	Українська національна ідентичність в умовах глобального середовища.....	13
Чинчін К.І.	Процес формування інтеграційного права в Україні.....	15

СЕКЦІЯ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ ВІДНОСИН КРАЇН В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Балабанова Н.В.	Актуальні тренди сучасного етапу розвитку світової торгівлі	18
Bruch O.O.	Peculiarities of foreign economic activity of Lviv region.....	20
Ємельяненко Є.С.	Особливості зовнішньоекономічних та політичних відносин країн азійсько-тихоокеанського регіону.....	22
Карпенко О.І.	Інтегральний індекс зовнішньоторговельної складової безпеки: інструментарій вимірювання.....	24
Лавчі О.О.	Проблеми та перспективи розвитку біржової торгівлі в Україні... ..	26
Пор'яз Т.Є.	Місце світової торгової організації у глобальній економіці.....	29
Тихонська В.І.	Транзитний потенціал України в умовах глобалізації.....	31
Федоров Е.В.	Протекціонізм та національна безпека.....	33
Черніков К.К.	Оцінка участі України на світовому ринку товарів та послуг.....	35

СЕКЦІЯ РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ТА ВАЛЮТНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА УЧАСТЬ КРАЇН НА СВІТОВОМУ ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Булатова О.В., Марена Т.В.	Місце країн центральної та східної Європи у світовій фінансовій системі.....	38
Дмитрієв В.Є.	Наслідки стимулюючої бюджетно-податкової політики держави в короткострокових і довгострокових вимірах.....	41

Жанаєв А.А.	роль державної регуляторної політики у подоланні безробіття в Україні.....	43
Кулешова А.А.	Державне регулювання національної валюти.....	45
Кучинська А.С.	Методичні аспекти використання цінових індексів у макроекономічних розрахунках.....	46
Фомичова І.О.	Проблеми нестабільності грошово-фінансової системи України...	48
Чентуков Ю.І., Шабельник Т.В.	Особливості прояву глобальних фінансових трансформацій у країнах центральної та східної Європи.....	50
Шабельник Т.В., Шабельник М.М.	Практичне застосування моделі контролю виникнення фінансових криз за макроекономічними індикаторами на прикладі України.....	53

**СЕКЦІЯ
ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ КРАЇН У СВІТОВИХ
КООРДИНАТАХ РОЗВИТКУ**

Бородіна Ю.О.	Шляхи поліпшення інвестиційного клімату України.....	56
Гнідіна В.С.	Аналіз позицій України у світових рейтингах інновацій.....	58
Захарова О.В.	Інноваційні виміри економічної безпеки країни: методичний інструментарій оцінки.....	61
Макарчук О.Є.	Значення інвестицій для економічного розвитку країни.....	64
Мацука В.М.	Інноваційні стартапи як метод міжнародного інвестування.....	66
Мороз С.О.	Інноваційно-інвестиційна діяльність країн у світових детермінантах розвитку.....	75
Надежденко А.О., Коваленко В.Я.	Деякі питання державного управління розвитком «розумних міст».....	70
Сагірова Г.С.	Безпеківі аспекти інвестиційної привабливості України.....	72
Терентьева К.С.	Зарубіжний досвід залучення іноземних інвестицій в національну економіку.....	75

**СЕКЦІЯ
ПРОБЛЕМИ МІЖГАЛУЗЕВОЇ СПІВПРАЦІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ**

Ашимова Т.С., Іванова В.В.	Агропромисловий комплекс України: можливості в умовах глобалізації.....	78
Балабаниць А.В., Шостак М.П.	Імперативи формування конкурентних переваг на туристичному ринку.....	81
Bernatska I.Ya.	Consulting services in Ukraine: problems and ways of improvement..	83
Кислова Л.А.	Теоретичні аспекти дослідження туризму як стратегічного напрямку формування регіональної економіки.....	85

**СЕКЦІЯ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ГАЛУЗЕЙ ТА РЕГІОНІВ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ**

Гунько К.В.	Конкурентоспроможність України: проблеми та перспективи...	88
Зайковський О.С.	Місце університетів в економіці знань.....	90
Ле Хонг Чау Лонг	Перспективи та можливості покращення позицій конкурентоспроможності України.....	92
Макогон Ю.В.	Экономические аспекты восстановления территории Донецкого региона в постконфликтный период.....	94
Тумчышун Yu.V.	Assessing the level of region's economic security in terms of its competitiveness in the region.....	96
Щуренко Я.В.	Проблеми зростання ВВП України в умовах соціально-економічної нестабільності.....	99

**СЕКЦІЯ
ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ КРАЇН В КОНТЕКСТІ
СУЧАСНИХ СВІТОВИХ ПРОЦЕСІВ**

Беспалов С.І.	Групування країн світу за станом забезпечення екологічної безпеки: можливості використання алгоритмів кластеризації...	102
Куталовський Р.В., Пастернак О. М.	Природничий індикатор сталого розвитку міста: «повітря»....	105
Олійник Д.Я.	Побудова економічної моделі за допомогою теорії ігор.....	106

**СЕКЦІЯ
СУЧАСНІ МОЖЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ М. МАРІУПОЛЯ**

Дзигар Д.С.	Сучасні можливості стратегічного розвитку м. Маріуполя.....	108
Дресвяннікова В.Д.	Соціальне підприємництво як складова стратегічного розвитку Маріуполя.....	111
Теличко Б.О.	Перспективи міжнародно-економічної інтеграції міста Маріуполь.....	113
Чевичалова Д.О.	Особливості стратегічного розвитку м. Маріуполя.....	114